

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomtatásban Kézdi-Vásárhelytől, hogy úgy a lap beltartalmi részét illeti közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilatkozatok stb. intézendők.

Nyilatkozatok soronként 10 kr-ért közölhetők.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 8 frt — kr.
Fél évre . . . 5 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 ar.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

Minden egyhasábas garmond-sorért vagy annak tartogatásért 4 krajczár.
Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítottak.
Ezenkívül minden beiktatásnál 80 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 8 frt — kr.
Fél évre . . . 5 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

Háromszékmegyei vasut.

Kézdi-Vásárhely, 1891. nov. 28.

Valóságos ténynyé vált az, miről a Székelyföld értelmisége oly hosszú időtől fogva hasztalanul ábrándozott: a gyönyörű barcasági síkságot és az egész Háromszéket áthasító vasut — melynek legvégső állomása Kézdi-Vásárhely városa — e hó 27-én nyílt meg egész vonalán a legnagyobb ünnepségek között. Birjuk tehát valahára azt a hatalmas közgazdasági tényezőt, mely hivatva van Kézdi-Vásárhely város és vidéke mezőgazdasági vagyis termelő iparának produktumait a legnagyobb mértékig értékesíteni, ugyancsak magának a városnak kereskedelmét és áruforgalmi iparát a legmagasabb nivóra emelni.

A „Székelyföld” tárczája.

Alkalomszerű elmélkedés.*

Tisztelt Fillérestély!

Szinte hallom, a mint egyik-másik bájos hallgatóm a szebbik nemből ily szókra fakad: „Hát ez a kiálhatatlan ember olvas fel? No, el lehetünk készülve egy unalmas prédikációra. Hiszen ez egyebet sem tud, mint a növegyetlet lecséztetni. Jobb, ha oda sem hallgatunk rá.” Sat. sat.

Megvallom, volt eszemben valami ilyesféle, mert hiszen manapság ez a legidősebb és a leghaladatosabb tárgy; de aztán mást gondoltam. Lovagiatlanság lenne — így okoskodam — a szegény védtelen nöket bántani, még ha ez a legjobb szándékból történne is. Aztán még más oldala is van a dolognak. Soha sem tudhatja az ember, hogy e vagy ama hölgynek ki van a háta mögött. Innét előbukkanhat egy harcias fivér, amonnet egy vérszomjas inádó, és mi azon vesszük észre magukat, hogy — ha ügyes flankbewegungot nem csinálunk, vagy egy hősiesség rüchwertconcentrirunggal elejét nem vesszük a

A szerény hála, melylyel az összes székelység adózik a hatalmas vasminiszternek és a magas kormánynak e páratlan intézményéért: nem fejezheti ki egészen az igen nagy köszönetet, melyet hazafias tettek valójában megérdemel. Azon előnyök, melyeket a háromszékmegyei vasut létesítése által birunk és birni fogunk a jövőben, első pillanatra szinte föl sem sorolhatók.

Háromszékmegye is, mint általában az egész Erdély, főleg az újabb időben az ipar különböző ágaiban tetemes haladást tett előre; s bár nagy mértékben igyekezett is hatalmasabb lökést adni iparának (nem kell feledni, hogy úgy a kereskedő, mint a szorosabb értelemben vett iparcikk készítő is az ipar fogalmába esik és az azt képviselők kasztjába tartozik), mégis inkább kiválóan az őstermelő és mezőgazdasági jelleget viselte magán. Ennek oka úgy Erdélynek geográfiai fekvésében, mint természeti viszonyaiban rejlik. Mert bár Erdélyt körös-körül tekintélyes magasságú hegyek övedzik, ez a mezőgazdaság érezhető hátrányára nem szolgál, minthogy a hegyek alkotásuknál fogva a légáramlásokat fel nem tartják és így a hidegebb völgyekbe a meleg déli légáramlatok fennakadás nélkül eljuthatnak. E mellett a hegység terjedelmes, tömeges kiterjedésben ritkán fordul elő, hanem völgyek által lévén megszagattva s folytonos fokozatokban terjedelmes síkságokra ereszkedvén: mindezek a mezőgazdaság kedvező változatosságára igen jelentékenyen hatottak. De bármennyire kedvezett is pl. Háromszékmegyének a geográfiai fekvés, a természeti viszony, mely a mezőgazdasági érde-

kek fejlődését mozdította elő: ennek dacára sem termelő, sem pedig áruforgalmi iparának nem tudott nagyobb lendületet adni. Hiányzott valami segédeszköz, mely lehetővé tette volna a nagyobb forgalmat és kivitelt. E segédeszköz, mely úgy a kül-, mint a belkereskedelem egyik legfontosabb tényezője: a közlekedés, illetőleg ennek utjai, azoknak iránya és állapota. Ez nagyon kiváló érdekű, mely nélkül kereskedelmi forgalmat képzelni sem lehet.

Mindenekelőtt tudjuk, hogy a mi közlekedési utaink csakis mesterségesek lehetnek; hiu dolog volna természetes utakról, vagyis folyó és álló vizek útjairól ábrándozni. Így mi kétszeresen rá vagyunk utalva, hogy mesterséges közlekedési utainkat — ha mindjárt nagy technikai akadályok leküzdésével is — tökéletesítsük és a hiányzókat kiépítsük. Első sorban pedig, nagyobb forgalom kieszközölhetése céljából, nélkülözhetetlen ránk nézve a vasut. Fájdalom! nem rendelkezhattunk elég anyagi erővel, hogy azt eddig megvalósíthattuk volna. Pedig, bár lépést tartunk a civilizáció különböző ágaiban, úgy szóval haladunk a korrallal, mégis e segédintézkedés nélkül hathatós lépést nem tehattunk előre. E hiányon igyekezett most a kormány és Háromszékmegye segíteni, megteremtve a székelyföldi vasutat, mely hivatva van az ipart, kereskedelmet s szóval az összes közgazdasági érdekeket előmozdítani, fokozni és azokat kulterjüleg kilátóbbakká, belterjüleg pedig fejlettebbé tenni.

Kézdi-Vásárhely város és vidéke — a székeség zöme — most már egyenes vasuti

bajnak — könnyen tokányúvá arithatnak bennünket. Ezek pedig egészen másféle „kilátások”, mint a minőkben az ember fia gyönyörködni szokott.

Harcias idöket élünk. Van valami a levegőben, a mi az embereket izgatja és arra ösztökéli, hogy mutassák meg: ki a legény a csárdában. Egy görbe nézés, egy elejtett röpke szó, a mely ember-társunk fülenek dobhártyáját talán egy kissé kellemetlenül érinti, elegendő arra, hogy kardok repüljenek ki hüvelyekből vagy pisztolyok sárkányai csattanjanak. Alighanem a verekedési és párbajozási mániának is megvannak a maguk bacillussai, mint minden egyéb, az emberiséget pusztító járványos nyavalyának; s hogy e bacillusok még eddig felfedezve nincsenek, csupán annak a körülménynek tulajdonítható, hogy Pasteur sem dr. Koch nem tették e mániát szemlélődéseik és kutatásaik tárgyává. Én vagyok tán az első, a ki a viaskodási mánia bacillusainak létezésére gondolok. Éppen azért, ha majd valami nagy eszű nemzet tudós kirukkol a világ elé e bacillusok felfedezésének korszakalkotó tényével: én is joggal megkövetelhetem a magam részét a felfedezés tényének dicsőségéből.

Tyhü, milyen nagy horderejű felfedezés is lesz az! Nem is kívántatik valami merész fantázia annak az elképzeléséhez, hogy ez a felfedezés át

fogja alakítani a világot, reformálni fogja a társadalmat. Én már szinte látom, mint viszik jövőben az anyák gyermekeiket a verekedési mániát elleni beoltásra. Olyan vívmánya lesz ez a tudomány, a mely mellett a himlő- és ebdühelleni beoltás feltalálói: Pasteur és társai elbujhának. Istenem, beh szép világ is lesz akkor! Az emberek egytől-egyig csendes természetűek, jámborok és békeszeretőek lesznek; nem rágalmaznak, nem ingerlik, nem sértegetik egymást; kard, pisztoly és mindenféle öldöklő szer-zám a régiégtárba kerülnek; a harcoknak és háborúknak csak emlékü marad fenn; egy szóval: megszületik az örökké béke.

Hanem úgy tetszik nekem, hogy attól még egy kissé távol vagyunk. De hát mit csináljon a csendes természetű, békeszerető ember (mert ilyen ma is akad) addig, míg az az arany idő bekövetkezik?

Hát bizony, ha biztonságot akar élvezni, üljön szépen otthon a sutban; mert ha ezt nem teszi, észrevétlenül és önhibáján kívül is könnyen belekerülhet valami csávába, a miből nem mindig lehet ép bőrrel menekülni.

A kinek pedig a természete ezt a jó tanácsot be nem veszi, és mégis a lehető legnagyobb biztonság érzetével óhajt járni-kelni a világban: az kössön kardot, és csak kipróbált jó barátok társágában mutatkozzék.

* A Kézdivásárhelyi jótékony nőegyesület nov. 21-iki fillérestélyén felolvasta Erdélyi Károly.

összeköttetésben van az ország többi művelt helyeivel és a külföld államaival. Kereskedelmének és iparának megnyílt a nagy piac, mely bizonyosan kecsesítő vonzerővel fog rá hatni. Meg van adva a mód és eszköz, hogy mezőgazdasági és állati nyersterményeit nagyobb mennyiségben dolgozhassa fel és alakíthassa át hasonlóan czikkekké. Áruforgalmi iparának nagyobb érvényesítésére kínálkozik ez új közlekedési erőforrás, mely nagyobb lendületet fog adni a nyerstermények elárúsításának és forgalomba bocsátásának. Hiszszük különösen, hogy a faipar fel fog virágozni, melyre nézve hatalmas nyers anyag áll a székelység rendelkezésére. De, a mi szintén nem mellékes dolog, a háromszéki megyei és csiki fürdőknek, melyek változatosság, kellemesség és fekvés dolgában eddig is nagyon hatottak az idegenekre, fel fog jönni egész ragyogásban csillagzatuk; a látogató betegek, üdülők, vendégek nem lesznek többé oly kellemetlen és kényelmetlen helyzetben, hogy méregdrágán fizessék a brassói vagy földvári kocsiútért s ezen kívül nem kell nyelniük tikkasztó nyári hőségben a porfelhőt. Élénkség, mozgalom, jövés-menés lesz ezután a Székelyföldön, mely, mint eddig, úgy ezután is Magyarország kulcsa lesz.

De nemcsak iparról, kereskedelemről és fürdőről van szó, hanem egy nagy nemzeti érdekről, mely politikai színezettel bír. Tudjuk, hogy Erdélynek Magyarországgal való egyesítése ez utóbbinak nemzetiségi szempontból nem vált előnyére, mert míg a Királyhágón túl a magyarság 49.88 %-kal van képviselve, Erdélylyel együtt az anyaországban ezen arányszám 44.92%-ra süllyed. Megértjük ebből, hogy Erdélyben a magyar elem évtizedről évtizedre fokozatosan fogyott s egész vidékek lakói német, szász és oláh nemzetiségűekké alakultak át, hol az államnyelv vagy éppen semmit, vagy csak nagyon keveset numerál. E fejlődési processzuson nem segíthetett a kormány mindaddig, míg az államháztartás állandó pénzügyi zavarai nem csökkentek és nem siettek az egyensúly felé, mely által elérhetővé vált azon stádium, hogy nemzeti czélokra és eszméket lehessen megtestesíteni. Csúpan csak egy hatalmas mozzanat, egy nagyszerű alkotás mentette meg mindaddig Erdélyt a teljes süllyedéstől: az

Ez a mód: ellenségeinket lerázni a nyakunkról, szerfölött kényelmes, csak hogy nem egészen biztos. Azok a jó barátok ugyanis a minket megtámadó ellenségek esetleg még jobb barátjai lehetnének, s ez esetben az a nem várt és nem is óhajtott körülmény következhetnék be, hogy minket ragadnának meg és szolgáltatnának ki az általuk tönkre tenni szándékolt fegyvertelen ellenség dülének. Hiába, azoknak a jó barátoknak sem mindig lehet hinni a mai világban; rendesen akkor hagynak cserben bennünket, mikor legnagyobb szükségünk volna rájuk. Meg aztán nem szabad számitáson kívül hagyni azt sem, hogy a legtöbb ember nem a gyengébbnek, hanem az erősebbnek szokott a pártjára állani. S minthogy senki sem állíthatja magáról azt, hogy ő a leg-erősebb, tehát mindenkinek készen kell lennie, hogy erősebb ellenfélre akad, s következkéskép szövetségnek nélkül marad.

Azt mondhatná valaki, hogy így bánni el az ellenséggel, nem lovagias dolog.

Lovagiasság ide, lovagiasság oda, leges-legelő a saját becses bőrünknek a biztonsága. Hogy orvosi műszóval éljek: a „folytonossági hiány” lelkiismeretünkön nem látszik meg, de bezzeg meglátsza-

E. M. K. E. Csak ekkor ébredt fel álmaiból Erdély és ragadta ismét kezébe a domináló hatalmat, hogy visszaállítsa speciális magyar jellegét.

Most a kormány is kezébe kapta a lobogót, hogy megvalósíthassa a legnagyobb nemzeti érdeket: a magyar állameszmét. Kitarító figyelemmel kezd örködni a tiszta magyar nemzeti irányok felett, hogy minden nem oda tartózkodó kontrasztól megmentse. Világhírű ipar és kereskedelmi miniszterünk Baross Gábor pedig ritka hét, melyen a székelység anyagi ügyét valami intézkedésével elő ne mozdítaná. Az ő érdeme vasutunk is, mely szintén nagyon hatalmas tényező arra, hogy a magyar állameszme egészben véve megvalósuljon; s majd idők folytán neki fogjuk megköszönni a székely ipar megteremtését is, mely szintén egyik főfeladata lesz a vasminiszternek. Ezekkel és hasonlókkal vivta ki magának a közbecsülést és népszerűséget, melyek által fényes nemzeti politikája teljesen megoldva van. Háromszéki megye székelységének feltétlen bizalma, tisztelete, szeretete és hálája méltán fogják őt kísérni korszakalkotó munkáiban; s bármint alakulnak is a politikai viszonyok, soha sem fog hálátlan lenni ahhoz, ki törhetlen erélyével lehetővé tette a székelységnek, hogy e «verseny-korszak»-ban ambícióval állhassa meg helyét a tettek terén.

Sajnálattunknak adunk kifejezést, hogy ő exczellenciáját vasutunk megnyitása alkalmával személyesen nem láthattuk és üdvözölhetjük. De a mily mértékben sajnáljuk az ő meg nem jelenését, ép oly örömmel és lelkesedéssel fogadjuk és üdvözöljük holnap gróf Bethlen András ő nagyméltóságát, ki magas megjelenésével szerencsétlenül fogja városunkat.

Mihály János.

A képviselőház munkarendje. A delegációk ülészeke — mint a B. H. írja — legkésőbb december 10 én véget ér s nyomban rá meg fogja ismét kezdeni tanácskozásait a képviselőház. Napirendjének első tárgyai a jövő évi vonatkozásra s az országos nemzeti kiállításra vonatkozó törvényjavaslatok lesznek. Mindakettőnél hosszabb vitára van kilátás, a mely vita az első helyen említettük előterjesztésnél főleg a második évi önkéntesi szolgálat, az utóbbinál az országos vagy nemzetközi kiállítás kontroverz kérdése körül fog forogni.

nék bőrünkön. Ez okból nem jó izlésre vall és határozottan elítélendő az a — különben már divatból kiünni kezdő régi szokás is, hogy az ellenfelek szemtől szemben, karddal vagy piztollyal kezükben fenekedjenek egymásra. Hiszen, a mint mondani szokták, ilyenkor az esélyek kiszámíthatatlanok, s mindkét félnek a bőre egyaránt a kockán áll. Ha a felek biztosak lehetnének az iránt, hogy egy kis karczólással vagy egy jelentéktelen horzsolással megmenekülnek, az még csak megjárna; de arra is el lehetnek képzelni, hogy az orrolásnak megorrolandós, a fuleskedésnek pedig megfületlenedés lesz a következkése. Az e fajta folytonossági hiányt még egyrészt a szépségtapaszt el nem fűdi, addig másrészt az orrtalanúság és fületlenség nem oly ajánló levelek, a melyek előtt az imádott hölgy ajtai és karja kitáruljanak.

Hosszasan lehetne még fűzni ezt a tárgyat, tisztelt fililreztély; de én úgy veszem észre, hogy már is többet foglalkoztam vele, mint az az üszó, a kit a folyam árja elsodor: nem ott lépek ki a partra, a hol szándékom volt — ennyi az egész.

(Vége következik.)

Ezeknek elintézkése után a kormány még ez évben el óhajtaná intézni a tanítói nyugdíj-törvényt módosító előterjesztését, a mely egyik pártul sem találván ellenvetéssel, mihamar törvény erejére lesz emelhető. A karácsonyi és újévi szünetelés előtt nem fogja egyéb igénybe venni az országgyűlés törvényalkotási tevékenységét. A kereskedelmi szerződéseket s minden valószínűség szerint a tisztviselői javadalmazás és szabályozására vonatkozó előterjesztést is még a vakáció előtt be fogják nyújtani a képviselőháznak, de mindezeket csak új-v után leendő újraegybegyűlésekor fogja a ház tárgyalás alá vehetni. A most említett előterjesztéseknek országgyűlési elintézkése a legjobb esetben is igénybe fogja venni a január hónapot. Február elején kezdődik a budget-vita s eltart körülbelül márczius végéig még abban az esetben is, ha nem öltene nagyobb arányokat az országgyűlés végén annyira szokásos „hazabeszélés”-ek. A költségvetési törvénynek megalkotásával a jelen országgyűlés működésének fonala is megszakad. Közvetlenül a budgettörvény kihirdetése után feloszlátják az országgyűlést s elrendelik az új választásokat.

A háromszéki vasut múltan-rendőri bejárása.

A brassó-kézdivásárhelyi vasut múltan-rendőri bejárása f. hó 27 én folyt le s a bevégzett mű f. hó 30 án fog a közforgalomnak átadni. A bejáró bizottság, melynek tagjai voltak Gyöngyösi János miniszter, tanácsos, Dobieczyki főfelügyelő, Langer felügyelő, Virányi felügyelő, Csátár egészségügyi tanácsos stb. A bizottsággal jött megyénk főispánja hatálykai Potsa József, Tompa Miklós alispán, Arnoldi keresk. tanácsos, fővállalkozó, gr. Nemes János országgyűlési képviselő s a háromszéki vasut elnöke, br. Szentkereszt Béla és Ugron Gábor országgyűlési képviselők s ezenkívül még számos tisztviselő a magyar államvasutak részéről, közigazg. bizottsági tagok s mérnökök.

A bizottságot s a vendégeket külön vonat hozta Kézdi-Vásárhelyre a végállomásra, s utközben minden állomásnál diszkapuk, tengernyi nép s ünnepi szónoklatok várták az érkezőket. Szóval a fogadtatás teljesen méltó volt azon lelkesült örömhöz, melylyel a székely népa vasut megnyitását fogadta.

A réty-eresztevényi állomáson Rápolthy Mózes körjegyző, Nagy-Borosnyón Zágoni Pál ev. ref. esperes, Barátoson Zonda László földbirtokos fogadta ünnepi beszédekkel a bizottságot s mindenütt Gyöngyösi tanácsos válaszolt.

A kovásznai ünnepségekről tudósítónk következőket írja:

Az e hó 27-re jelzett vasutmegnyitás alkalmával nagyszámú és válogatott közönség tolongott a kovásznai vasutállomásnál. 3,12 óra előtt valami kevéssel robogott be a gyönyörűen földiszitett pályaudvarba az első szem-lyszállító vonat, melynek megérkezését a megilletődött néptömeg bámuló moraja fogadta. A magasztos pillanat behatása alatt álló közönség előtt nem sokára megjelentek a megye czelebritásai, a vendégek és nagyon sok tekintélyes egyén, kiket szünni nem akaró lelkes „éljenek” fogadtak. A bizottságot Gazda György birtokos fogadta rövid, de velős beszéddel, melyben köszönetet mondott a magas államnak, hogy atyai gondoskodó figyelme rank székelyekre is kiterjedt Gyöngyösi min. tanácsos lelkes szavakkal felelt rá. Én nem sokára eltűnt a kedves jelenet, mely szemem előtt lejátszódott. A gőzparipa egyet fűtlyentett, s a vonat tovább robogott a zabolai állomás felé, hogy ott is megörvendeztesse azokat, kik e nagy napot olyan epedő orrommal várják.

A szentkatolnai örháznál Elekcs Tivadar földbirtokos tartotta az ünnepi beszédet.

Az ünnepség szülpouja Kézdi-Vásárhely városára esett, mely ezen alkalomra igazán páratlan szép ünnepélyt rendezett.

Mindazon utczák, hol a menet elvonult, valamint a piac, fel voltak lobogóztatva, és pedig oly pazarul, milyent kisvárosban alig lehet látni. A

vasuti állomásnál egy néhány ezer főre menő városi és vidéki közönség volt. Ezek között nagy számban hölgyek. A nagy tömeget rendőrök és tűzoltók tartották rendben. A perronon közepén a városi képviselőtestület és tanács, balról a tűzoltói zenekar foglalt helyet, mely utóbbi a Rákóczi-induló hangjai mellett fogadta a délután 1 órakor érkezett vonatot. Itt a vendégeket Dobay János rendőrkapitány a következő beszéddel fogadta:

Méltóságos Miniszteri Tanácsos Ur!
Milyen tisztelt vendégeink!

Az igy teste vált, a nagy mű meg van koronázva, a háromszéki székely vasut a mai napon átadatik a forgalomnak. Az első vonat meghozta a mi várva várt vendégeinket s meghozta azon örömteljes érzést, hogy a mai naptól fogva össze vagyunk kötve a nagy világgal. A háromszéki szűz rónán, melynek minden hantjához annyi bonfővér tapad s holalég regmúlt idők hőselegendáival van tele, a hazaért elvesztett hosók porai felett végigrobogott a gőzparipa, zarával hirdette, hogy minden, a mi eddig történt, az a múlté, hogy egy új aera kuszobén állunk, s hogy beköszöntött a haladás korszaka. Nepünk szép álma teljesült: van vasutunk, mely megadja nekünk a békés fejlődés eszközeit s meghozza a civilizáció áldásait. Nagy e felett a mi szívünknek öröme! Látnuk már a távolban derengeni a jobb jövő hajualat; tudjuk, érezzük azon előnyöket, miket a mi vasutunk biztosít; s képzeletünkben szép színekkel festjük ki e székely megye anyagi és szellemi fejlődésének jövő képét. Az új korszak első pillanataiban mindnyajunk szívét egyforma érzések töltik el: a legmélyebb hála a magas kormány s megének intezői iránt, hogy kiragadva minket elzarkozottságunkból, utat nyitottak a véres kelet helyett a művelt nyugat felé, s osztatlan tisztelet és szeretet méltóságod, mint a kormányhatalom képviselője iránt, kinek neve a székely vasuttal oly nagyon össze van forrva, s ki megszerezte nekünk azon örömet, hogy az oly régen várt székely vasut megnyitását színről színre láthassuk. Szívünk ösztönte örömevel üdvözljük méltóságodat Kézdi-Vásárhely város területén, és üdvözljük a mi kedves vendégeinket, kik a mi örömlümpünkben részt venni oajtottak s megjelenésükkel tisztelték meg városunkat. Hálañk viszonzásul kérjük, fogadják el azon oajunkat, hogy az isteni gondviselés úgy a méltóságos miniszteri tanácsos urat, mint a mi kedves vendégeinket sokáig éltesse!

Erre Gyöngyösi János miniszteri tanácsos lendületes beszédben emelte ki azon előnyöket, miket a háromszéki székely vasut e megyének s Kézdi-Vásárhely városának biztosít, rokonszenves hangon emlékeztet meg városunkról, melynek régi ismerőse, s melyre miudig a legkellermesebben emlékezik vissza. A beszédet követő hosszás éljenzés után főispán ur bemutatta a tanács tagjait a miniszteri tanácsos urnak s ezzel kezdetét vevé a bevonulás. Az a több mint 100 kocsiából álló kocsisor valóban impozáns látványt nyújtott. A menetet a város polgármestere nyitotta meg; a második kocsi Gyöngyösi min. tanácsos és megyénk főispánja s ezután a vendégeket szállító, majd meg a többi fogatok következtek. A menetet mindentűt ezernyi nép és szakadatlan üdvívaigás fogadta utcázó utcázra egész a tanácsházig, hol a bejárás hivatalos része folyt le.

Délután 1 és fél órakor Arnoldi fővállalkozó által rendezett diszabédre gyűltek össze a vendégek. Hivatalos volt erre az egész bizottság, mérnökök, közíg. bizottsági tagok, a városi tanács, a városi képviselőtestület 3 tagja. Az igazi fűszert a pompás ebédhez a helybeli cigányzenekar adta meg. Az ebéd, mely az Unió-kerti vendéglő helyiségében volt, rendkívül kedélyesen folyt le szébbnél szebb toasztokban ugyancsak nem volt hiány. Először Potsa József főispán üritett poharat a magyar királyra, melyet a közönség ösi szép szokás szerint állva hallgatott végig. Ezután aztán egymást érték a toasztok.

A sok szép beszéd közül csak a főbbeket emelhetjük ki:

Potsa főispán Arnoldi a fővállalkozót, Arnoldi meg Gyöngyösi miniszteri tanácsost köszöntötte fel magyarul. Ennek a toasztnak egy kis története is van, melyet érdemesnek tartunk megemlíteni. Arnoldi egy tősgyökeres német ember. Még annak idejében, midőn a háromszéki vasut kiépítését elvállalta, ígéretet tett, hogy mikorra a vasut elkészül, akkorra megtanul magyarul. Ez ugyan nem sikerült neki, de azért pohar-

köszöntőjét magyarul mondotta el és pedig imáandó rossz magyarsággal s mia legjobb lelekkel meg „hoch“ oltak a kedves öreg urat. A toasztok legkimagaslóbb pontját képezé Bartók Károly polgármesternek Baross keresk. miniszterre mondott szép, kerek, magvas köszöntője. Az erre következett lelkesült éljenzés után, főispán ur ajánlatára, a köszöntő távirati uton a miniszter ur tudomására hozott. Ugron Gábor Potsa főispánra, Potsa főispán Kézdi Vásárhely városára, Gyárfás Győző mérnök gr. Nemes Jánosra, mint a háromszéki vasut elnökére, Kovács István ev. ref. lelkész Dobieczy Sándor vasuti főfelügyelőre, Dobay János Gyöngyösi miniszteri tanácsosra mondottak köszöntőket. Dántán fél 8 órakor a vendégek a készen álló kocsikra szálltak s kihajlattak a vasuti induló házba s néhány perc múlva a vonat elrobogott.

0.

Külömfélék.

— **Unnepségek.** Gróf Bethlen András földmivelési miniszter ur jövő hétfőn, azaz 30-án Kézdi-Vásárhelyre érkezik. Vele jön Baross Gábor kereskedelmi miniszter képviselőjében Lukács Béla államtitkár. A miniszter kíséretében lesznek a székely megyék főispánjai, megyénk országgyűlési képviselői s ezen kívül számos notabilitás. Kézdi-Vásárhely város nagy készüléteket tesz a vendégek lehető fényes fogadására. Lesz ünnepies fogadtatás az induló házánál, a város díszbeérett rendez a tanács háznál s lesz iparkiallítás a felső népiskola és közíg. fiúiskola helyiségeiben, valamint női iparkiallítás az árvaházánál.

— **Fillérestély.** A kézdivásárhelyi jótékony nőegyesület nov. 21-én igen érdekes fillérestélyt rendezett, mely első sorban is teljes anyagi sikert ért el. Programja is érdekes és változatos volt. Legelőször is Erdélyi Károly ur lépett a felolvasóasztalhoz, kedves előadással olvasván fel alkalmi dolgozatát, melyen a szellemi színpadok és a humornak egész láncolata húzódik végig. A felolvasást mai tárcánkban közzöljük. Majd Loycezl Mariska kisasszony énekel magyar népdalokat Kovács Lajosné urnő zongorakísérete mellett, csinosan, érzéssel. Ezután Makkai Dániel ur énekelte el az „Estharangok“-at cigányzene-kísérettel. A közönség zajos tetszésnyilvánítással jutalmazta most is a kitűnő énekest. A műsor utolsó pontja — Kovács Lajosné urnő zongorajátéka — méltó volt a többihez. Tapsviharral és éljenzéssel fogadta a hálás közönség. A program után kedélyes táncz következett, mely elhúzódott éjfél-utáig. Az estélyi rendkívüli anyagi és szellemi sikere Zayzon Lázárné kiváló ügyességének köszönhető, ki mint háziasszony kiváló tevékenységet fejtett ki.

— **Az új hercegeprimás.** Vaszary Kolost — mint Esztergomtól jelentek — az esztergomi érseki palota kapornájában fogják püspöke szentelni. Kevés püda van arra, hogy varaki ilyen rohamos gyorsasággal nyerje el a legfőbb egyházi méltóságot, mint Vaszary. A főpápat most először püspöké lesz, azután székely érsek és hercegeprimás s legközelebb kardinális. A mint a pápai prekonizáció megtörtént, az új primás megtartja installációját, mely az eddigi elnökséjének után itélve, igen fényesnek ígérkezik. — Smor hercegeprimás bagya eka ügyében a végelszámolást már befejezték. A roppant érseki hagyatékot az összes érdekeltek megelégedésével rendezték, úgy hogy csupán jelentésközlő differenciák maradtak. Vaszary hercegeprimás küldötte Laskay János pannonhalmi főszékhelyi kormányzót és Zsáky Antal papnapsági főügyezőt az érseki jóvaknak halad katalanul való átvételére. A bevezeték Mattyasovszky Lajos primási jóságigazgatóval Esztergomban már megkezdtek az átvételt, a vidéki uradalmakat pedig jövő héten veszik át.

— **Jelenetek az insges Oroszországból.** A Volga vidékeről egyik dél oroszországi ur valóban megrendítő részleteket közöl az ott urakodó nyomorról és jelenségeiről. I-haki faluban, írja a többiek közt, az istenítiszteletet a napokban kétségbeesettől reszkető hang zavarta meg, egy sáppadt, vézna asszony felkiált: „Szent Isten, fogadját tesztek, hogy gyertyát áldozok oltárodra, ha egy falat kenyert adsz, csak, annyit, mint a kis új-mert öt nap óta nem ettem semmit.“ Egy másik asszony már annyira elgyengülve ment a templomba, hogy szólaul roskadt össze a bejáratnál. Ugyancsak az említett lap közli Philimonov lelkésznek következő nyilatkozatát: „Egyházkerü-

letemben igen sokan már vagy két három hét óta nem tudnak kenyérhez jutni; fuvel és falevével tengetik életüket.“ Százai több gyermekre akadt, a kik már annyira elgyengültek, hogy nem tudtak állni s kénytelen volt, valamely nyúl az utolsó szentséggel ellátni, mert baldoklóknak kellett őket tekinteni. A „Novoje Vremja“ utal arra a hivatalos jelentésre, hogy Bosinszky faluban az összes lakosság közel volt az éhhalálhoz és hogy ezt az iszonyatos állapotot máröben véletlen utján tudta meg a kormányzó-ág. Ugyancsak az említett új-ág szerkesztője találkozott asszony-nyul, aki sanyargatva az éhség által, elhagyta férjét és gyermekeivel egy nő ön fiatal házába ment, akinek pénzért eladta magát. Kérdőre vonatván, hogyan határozhatta el magát ilyesmire? így felelt: „Euni akartam s azután férjem is könnyetben boldogul, ha nem kell többé családjáról gondoskodnia.“ A kazáni kormányzóóságban hat ember mérgezési tünetek között megbetegedett, mert az ugynevezett „insges kenyér“-rel éltek. A kenyeret kidobták a szemétre és két tyuk, midőn abból egy pár morzsát felkapkolott, csakhamar fel is fordult. A mezőgazdák jászagaikat vagy már leolték, vagy poton áron eladták. T-arikov nevű földbirtokos Bogdanovka falvában, a szamanszki kerületben, igen szép csikókat adott el harminczkét krajczárért darabját. Jó állapotban lovak hat forintért kaphatók. A tiszei-novgorodi vásárról jövök beszélik, hogy emberemlékezet óta nem volt az ottani vásár olyan silány, mint ez ittál. Számos tönkre jutás, csőd, fizetésképtelenség híre bénította meg a forgalmat. Se mellett még az az iszonyu gondolat nehezedik az emberek lelkére, hogy a kemény tél beálltával a nyomor még nagyobb lesz. S mi történt e napokban Parisban? Az orosz pénzügyminiszter párisi úynőke azt hirdette a lapokban, hogy az orosz kincstárban egy milliárd frank van felhalmozva aranyban és ezüstben!

— **Nagy földrengés.** A mennyei birodalmat nagy csapás érte október 8-án. San-Franciscóból borzalmas hírek érkeznek most erről a földrengésről, melynél nagyobb 1855 óta nem volt ott. Achi és Gifu községekben 7500 ember halt meg és 18.000-nél többen sérültek meg. Az összeomlott házak számát 48.000-re teszik. 200.000 ember vált hajléktalanná. Gifu város, melynek 11.000 lakosa van, teljesen elpusztult. A leomlott házak romjai tüzet fogtak és a tűzvész is roppant pusztítást tett. A földrengés november 5 ig tartott. Egészben 6600 lökést éreztek. Hivatalos kimutatás ezerről a holtak és súlyosan sebesültek száma 26 ezer 650-re tehető.

— **Gyermekeink számára a legjobbat!** Ki nem akar törékeny játékszereket vásárolni, ki gyermekeinek játéka felett örülni akar, szóval, ki kedvesei számára a legjobbat akarja, annak a Richter F. Ad. és társa bécsi czég képes árjegyzékének áttekintését ajánlhatjuk. Különösen minden anyának kellene ezen árjegyzéket át olvasni a karácsonyi ajándék bevásárlása előtt annyival inkább, mert ezen könyvecske ingyen s bérmentve megküldetik.

287-ik közlemény

a háromszékmegyei „Erzsébet“ árvafelnevelő intézet jactra tett szives adakozásokról.

Kis-Káson és Szentlélek.

László Pálné 2 kr. Bartha Dávid, Opra József, Biro Ferenc, Keresztes János, Kovács Ferenc, Lukács János, Dézsi András, Palabert, Meszáros Mihály, Demeter Dániel 4-4 kr. Spos Ferenc, H. romszéki Lajos 5-5 kr. Szabó Sándor, Szász György, Tamás E. kné 10-10 kr. Marti István 20 kr. Gódófalvi Gergely 50 kr. s 1 véka pityóka. Pal János 1 lit. Gal Antal 1 kup. Marti Mihály 2 kupa buza. Marti János, Zinda Mihály, Máté József, Mátyus István, Lázár Páter, Medvész György, Szabó Lajos, Máté László, Keresztes Sándor, Fabian János fél kupa, Nagy Mihály, Nagy Pal, Böcsa Mihály, Böcsa Antal, Miklós Lajos, Marti Ferenc, Bartha Lajos, Bartha Domokos, Bartha Pal, Szabó József, Tompos Kalmán, Fabian György, Fabian Jánosné, Dézi Lázár, Molnár András, Fabian Mihály, Demeter János, Baróthi Miklós, Dézi Józsefné, János Venczel Lajosné, Pápa Mihályné, J. ko József, Meszáros Pálné 1 kupa, Barthos László, Szabó András polyanú, Szabó András, Lázár József, Tompos Dániel, Spos Ferenc, Kis József, Baróthi Józsefné, Hador Mózesné 2-2 kupa, László Lajos, Tamás Antal, Kovács István, Opra János 3-3 kupa, Bartha Jánosné, Háromszéki Lajos 5-5 lit. Kovács Péter 20 lit. rozs, Lázár Mihály, Szabó Pal, Kozma Ádám, Medvész Lajos, Kanaté József, Fazakas József, Vencze Ferenc, Bartha Dániel fél kupa, Dézi Jánosné 1 liter, Meszáros István, Barthali János, Pal György, Lukács András, Fabian János, Bakk Mihály, Osh Domokos, Spos György, Csüder Mihály 1-1 lit. Dézi József, Dézi Mihály, Opra Mihály, László Istvánné, Keresztes Lajosné, Kanabé Mi-

hály, Kovács Lajos, Miklós József, Kis Ferencz, Vollanos Mózesné 2—2 kupa, id. Marti János, Barabás Péter, Kozma Gergelyné 3—3 kupa a pa. Méozáros Péter 2 liter törökbuza. Bara Sándor 1 k. Kanabé Antal 1 k. Cüdör József fél k. Lázár Mihály 1 k. Marti József 1 k. Barothi György 1 k. Mátyás András fél k. Valál Lázár 1 k. Kanabé János 1 k. törökbuza, Szabó János György fél kupa fuszulyka.

Fogadják a nemes szívű adakozók az árvák nevében kifejezett hálás köszönetünket.

Kézdi-Vásárhelyt, 1891. jan. 10.

Br. Szentkeresztly Stephanie, elnök.

Szekely Málvin, jegyző.

Szerkesztői izenet.

Szeged és Kézdi-Vásárhely. Köszönjük. Minél hamarabb sort keritünk reá. Szives munkásságát jövőre is kérjük.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

Nyílt tér.*

Nyilatkozat.

Alattirtak ezennel hálás elismerésünket nyilvánítjuk a cs. és kir. szabadalm. „Adriai” biztosító társulat tekint. erdélyrészi vezérügynökségének, valamint annak itt Bereczken személyesen megjelent vezér-felügyelőjének Szekula Ákos urnak azon igazán méltányos, igazságos és lelkiismeretes eljárásért, melyet tűzkáraink felvétele és kifizetése körül tanusított.

* E rovat alatt megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

Indittatva látjuk magunkat az „Adriai” biztosító társulatot mindenütt és mindenkinek a legmelegebben ajánlani.

Bereczk, 1891. november 27.

Előttünk: Bodó István s. k.
Farkas Ignác Hankó Janosné s. k.
főbíró. (P. H.) Kovacs György s. k.
Balázs Pál özv. Trefás József. é s k.
jegyző. mint károsultak.
Györfő ró István
m. bíró.

Hirdetések.

Horgony Pain-Expeller.

Ezen rég jönak bizonyult bedörzsölöt csuz, köszvény, tagszaggatás stb. ellen legjobban ajánlhatjuk a t. cz. közönség figyelmébe. Egy üveg ára 40 és 70 kr és a legtöbb gyógyszerárban kapható.

Csak horgonnyal valódi!

Hirdetmény.

Dálnok község határán özvegy Gaál Zsigmondné tulajdonát képező alig egy negyed órányira a községtől, részben

építésre alkalmas tölgy, részben számnak igen alkalmas bükk, 14 kataszt. hold és 1120 négyszög öl területű erdő összes faterménye szabad kézből eladó. Vásárolni szándékozók értekezhetnek Dálnok községben alattirttnál.

Dálnok, 1891. november 19.

Özv. Gaál Zsigmondné.



Körrejtély. Érdekes, nélkülözhetlen játék a hosszú téli estekre. A körrejtély csak akkor valódi, ha a gyári jelvényvel, a Horgonnyal van ellátva.

Ezer meg ezer szülő dícsőreleg elismerte a híres

Horgony-Köepítőszekrények

nagy nevelési értékét; jobb játék nem létezik gyermekek és felnőttek számára! Reszletesen ezeket, valamint a „Körrejtélyről” képes árjegyzékben találni, melyet minden szülőnek meg kellene rendelni, hogy kellő időben gyermekeik számára igazán alkalmas karácsonyi ajándékot kiválaszthassanak és megrendelhetnek. Az árjegyzékek ingyen és bérmentesen küldetnek szét. Minden köepítőszekrény a „Horgony” jelvény nélkül közönséges és kiegészítésre nem alkalmas utazás, ennél fogva mindig

Richter féle Horgony-Köepítőszekrény

kérendő és csak ilyen fogadandó el. Minden finom játékszer-kereskedésben 35 krtól 5 frtig és feljebb kaphatók.

Richter F. Ad. és társa első osztr.-magy. csász. és kir. szabad köepítőszekrénygyár. Bécs, I. Nibelungasse 4 Olten, Rotte-dam, London, E. C. New-York 310 Broadway.



Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d .

Érvényes 1891. október hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1891. október hó 1-től.

A l l o m á s o k				A l l o m á s o k			
	Vegyes vonat	Személyvonat	Gyorsvonat		Vegyes vonat	Személyvonat	Gyorsvonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)			Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Szében felé)	(érk. ind.)	12.53	
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)				(érk. ind.)	10.31 10.47	1.18
Botfalva	4.20	7.23	2.48	Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk. ind.)	12.28	2.49
Földvár	4.48	7.47		Nagy-Enyed	(érk. ind.)	1.08	3.47
Mogyorós	5.07	8.03		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé)	(érk. ind.)	1.35	4.07
Apáca	5.26	8.23			(érk. ind.)	2.21	4.40
Köpecz	5.42	8.37		Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)	2.31 3.08	4.52 5.20
Ágostonfalva	6.02	8.57			(érk. ind.)	3.18	5.26
Alsó-Rákös	6.09	9.04		Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)	5.14	6.52
Homoród	6.26	9.20			(érk. ind.)	6.08	7.40
Kacsa	6.55	9.46		Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)	10.44	11.51
Bene	7.12	9.59			(érk. ind.)	11.04	12.09
Erked	7.32	10.20		Budapest	(érk. ind.)	6.35	8.40
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)	7.52	10.36					7.30
Segesvár (vendéglő)	8.23	11.03					
Medgyes	8.46	11.19					
	8.53	11.29					
	10.09	12.37					

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d. u. 12.20 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5.15 perczkor.

Brassó—kézdivásárhelyi vasut.

Érvényes a megnyitás napjától.

Kézdi-Vásárhely	indul reggel 4.00 d. u. 2.45	Brassó	indul reggel 8.30 d. u. 3.10
Imecsfalva	4.17 " 3.02	Szász-Hermány	8.49 " 3.29
Páva Zabola	4.34 " 3.19	Prázsmár	9.13 " 3.53
Kovácsna	4.47 " 3.32	Kökös	9.26 " 4.06
Barátos	5.17 " 4.02	Uzon	9.43 " 4.23
Nagy-Borosnyó	5.33 " 4.18	Kilyén	9.58 " 4.38
Eresztevény	5.52 " 4.37	Sepsi-Szentgyörgy	10.23 " 5.03
Sepsi-Szentgyörgy	6.32 " 5.17	Eresztevény	10.51 " 5.31
Kilyén	6.42 " 5.27	Nagy-Borosnyó	11.13 " 5.53
Uzon	7.00 " 5.45	Barátos	11.42 " 6.22
Kökös	7.13 " 5.58	Kovácsna	12.00 " 6.41
Prázsmár	7.30 " 6.15	Páva Zabola	12.13 " 6.53
Szász-Hermány	7.50 " 6.35	Imecsfalva	12.28 " 7.08
Brassó	érk. reggel 8.08 este 6.53	Kézdi-Vásárhely	érk. délután 12.46 este 7.26

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely